

OBSEDANTNĚ - KOMPULZIVNÍ PORUCHA

Co to je

obsedantně-kompulzivní porucha? dále jen: OKP

(Obsessive compulsive disorder, někdy se používá zkratka OCD)

□ Uvedení do tématu:

video a otázky, podněty pro studenty:

- Jaké příznaky popisuje pacient?
- Subjektivní, objektivní příznaky
- Jaký byl vznik a vývoj onemocnění?
- Jaké zde působily rizikové (resp. protektivní) faktory?
- Co pacientovi pomohlo? Jaký byl efekt léčby?

Zde je možné si zdarma stáhnout vynikající text **Obsedantně-kompulzivní porucha a jak ji zvládat** autorů Jána Praška a Hany Praškové

Co to je

obsedantně-kompulzivní porucha? dále jen: OKP

(Obsessive compulsive disorder, někdy se používá zkratka OCD)

Obsedantně-kompulzivní porucha

je psychické onemocnění, charakteristické přítomností

obsesí, které se opakovaně vtírají („vnucují“) do pacientovy mysli proti jeho vůli.

Tyto myšlenky vyvolávají nepříjemný stav: způsobují neklid, úzkost a pocit tísně. Jistou úlevu od tohoto nepříjemného stavu přináší určité zvláštní chování: **kompulze**.

Jinak řečeno: **obsedantní** (nutkavé) myšlenky nutí člověka ke **kompulzivnímu** (nutkavému) jednání.

Kazuistika I. (Alena, 21)

Kazuistika II. (Petr, 37)

Klíčové pojmy:

Obsese = nutkavé myšlenky

Kompulze = nutkavé chování

Kam patří

OKP v systému psychických poruch?

Obsedantně kompulzivní porucha patří mezi *neurotické poruchy*

Co to je neurotická porucha?

- **Neuróza** (neurosis) – neurón (nerv)
Termín z roku 1776 (edinburský lékař W. Cullen)
 - Člověk trpí tělesnými či duševními potížemi, které nemají organický podklad
 - Vzniká působením psychosociálních vlivů, jejich nepříznivý dopad se doplňuje se zranitelností osobnosti jedince (*vulnerabilita*)
 - Někdy se používá označení – *reaktivní poruchy*, reakce na náročné životní situace (jednorázové či dlouhodobé)
 - **Neurotické příznaky** prožívá čas od času každý člověk
-

Jaké příznaky to jsou ... ?

□ **Potíže duševního rázu**

■ **úzkost**

- poruchy spánku
- poruchy soustředění
- poruchy pozornosti
- strachy z různých objektů a situací
- nadměrné obavy
- nutkavé myšlenky
- depresivní stavy

□ **Různé tělesné potíže**

u kterých se při vyšetřeních nenajde žádná organická příčina

- bolesti hlavy
- zažívací potíže
- bušení srdce
- bolesti páteře
- nadměrné pocení
- závratě
- třes rukou či chvění ...atd.

společný jmenovatel – změna prožívání – změna kvality života

Jaké jsou druhy neurotických poruch... ?

- Fofické poruchy
 - ... popsaných druhů fóbií je mnoho...
- Úzkostné poruchy
- **Obsedantně kompulzivní poruchy**
- Reaktivní poruchy (r. na stres) a poruchy přizpůsobení
- Disociativní (konverzní) poruchy
- Somatoformní poruchy
- Neurastenie

Poznámky:

- Mnohdy neostrá hranice, prolínání, provázanost
- Souvislost mezi jednotlivými druhy

VIDEO: „Záhada úzkosti“

Obsedantně-kompulzivní porucha

konkrétní podoba - obsese

Pacient, trpící OKP, má určitý motiv, „téma“, které ho v rámci tohoto onemocnění zaměstnává, sužuje. Jsou jistá témata, která se často vyskytují, a to:

- strach ze špíny či nějaké kontaminace,
 - nutkání mít věci uspořádané symetricky nebo podle nějakého klíče,
 - agresivní nebo děsivé myšlenky, myšlenky na katastrofu,
 - sexuální témata a představy.
-

Obsedantně-kompulzivní porucha

konkrétní podoba - kompulze

V reakci na nepříjemný stav v souvislosti s uvedenými obsesemi reaguje pacient kompulzivním jednáním, zde (logicky) můžeme též vidět často se opakující způsoby, redukující úzkost:

- mytí rukou, čištění předmětů (ze strachu ze znečištění či kontaminace),
 - přehnané uklízení, posedlost pořádkem,
 - počítání, lpění na symetrii (např. uspořádání předmětů),
 - kontrolování (zamčené dveře, okna, vypnutý plyn atp.).
-

Epidemiologie

OKP (OCD) je po depresi **druhým nejčastějším** psychiatrickým onemocněním. Trpí jím **2–3 % populace** (tzn. okolo 20 000 lidí v ČR).

Projeví se většinou kolem 20. roku života. Muži i ženy jsou postiženi stejně často. Podnebí, rasa nebo kulturní zvyklosti nehrají (pravděpodobně) ve výskytu onemocnění roli.

Doporučená literatura:

- RABOCH, Jiří a Petr ZVOLSKÝ et al. *Psychiatrie*. 1. vydání. Praha : Galén, 2001. 622 s. [ISBN 80-7262-140-8](#).
 - PRAŠKO, Ján, et al. *Obsedantně-kompulzivní porucha a jak se jí bránit*. 1. vydání. Praha : Portál, 2003. 115 s. [ISBN 80-7178-810-4](#).
 - PRAŠKO, Ján a Hana PRAŠKOVÁ. *Obsedantně-kompulzivní porucha a jak ji zvládat*. 1. vydání. Praha : Galén, 2008. 69 s. [ISBN 978-80-7262-531-4](#).
 - PIDRMAN, Vladimír. *Obsedantně kompulzivní porucha. Příručka pro lékaře*. 1. vydání. Praha : Galén, 1999. 32 s. [ISBN 80-7262-041-X](#).
 - NATIONAL INSTITUTE OF MENTAL HEALTH,. *Obsessive-Compulsive Disorder, OCD* [online]. [cit. 2010-03-12]. <<http://www.nimh.nih.gov/health/topics/obsessive-compulsive-disorder-ocd/index.shtml>>.
-